

אבשלום פיינברג - ביוגרפיה

מילגה – scholarship

יליד המושבה גדרה. כונה "הצבר הראשון". בן למשפחת ביל"ויים. הוריו ישראל ופאני פיינברג (לבית בלקינד), שלחו אותו לכוּתָאב, חדר מוסלמי, ביפו, ללמוד ערבית וקוראן. בימי ילדותו נדד עם הוריו בין המושבות בארץ ישראל. בגיל 15 זכה במילגה של אליאנס, ללמוד בתיכון בצרפת.

נדודים – wanderings
הנהלת חשבונות – accounting

ב-1906, והוא בן 17, לאחר שהשלים לימודי בוטניקה וספרות, שב לארץ ישראל והחל במסעות נדודים: תחילה נסע לקהיר ועסק בהנהלת חשבונות ובהתכתבות, לאחר מכן שב לארץ ישראל ושוב נדד לשוויץ ומשם לפריס.

לגבש – to formulate
תפיסה – apprehension,
הבנה – understanding
סילוק – expulsion

באותה תקופה החל פיינברג לגבש את תפיסתו המדינית, שעיקרה סילוק השלטון העות'מאני מארץ ישראל, והתגייסות היישוב הציוני למען כניסת הבריטים במקומם.

תחנת ניסיונות – experimental
station
מסגרת – framework
סייע – עזר
שלוחה – branch
פיקוח – supervision
תיעד – catalogued
צמח – plant
ארוסיו – engagement

ב-1911 פגש אבשלום את האגרונום אהרן אהרונוסון, שהציע לו לעבוד אצלו בתחנת הנסיונות בעתלית. במסגרת עבודתו סייע בניהול שלוחת התחנה לנסיונות חקלאיים בחדרה ובפיקוח על פרדסים בשומרון, וכן נסע ברחבי ארץ ישראל, אסף ותיעד את צמחי הארץ. מפגשיו עם משפחת אהרונוסון הנרחבת הביאה לארוסיו אל אחותו הקטנה של אהרן אהרונוסון, רבקה אהרונוסון

יזם – initiated
רשת ריגול – espionage network
כושלים – failed
סיכמו – finalized

ב-1915 יזם, יחד עם אהרן אהרונוסון, את הקמת רשת הריגול ניל"י (נצח ישראל לא ישקר), אשר עסקה באיסוף מידע אודות הצבא העות'מאני עבור הבריטים. לאחר מספר ניסיונות כושלים הצליח פיינברג לצאת למצרים, ושם יצר קשר ראשוני עם הצבא הבריטי. בפגישה זו סיכמו כיצד יועבר המידע בין הצדדים.

אוניית קשר – transmission ship
פסק – הפסיק
עמל – עבד
רכישת אמונם – gaining trust
מחתרת – underground

כאשר שב פיינברג לארץ ישראל, חברי הרשת החלו להעביר מידע באמצעות אוניית קשר בריטית שהתקרבה לחוף עתלית. מאוחר יותר פסק הקשר, וניסיונותיו של פיינברג לחדשו נכשלו. ב-1916 יצא אהרן אהרונוסון לקושטא ולברלין, ומשם הצליח להגיע לאנגליה, שם עמל על רכישת אמונם של הבריטים. הקשר שלו עם פיינברג נותק, ואבשלום החליט לצאת למצריים כדי לחדש את פעילות המחתרת.

מחופשים – dressed up as
במגמה – with the intent
לחצות – to cross
מודיעין – intelligence
נתקלו – to encounter
מאהל – campground

בינואר 1917 יצא אבשלום, יחד עם ידידו יוסף לישנסקי, שניהם מחופשים לבדווים, לכיוון סיני, במגמה לחצות את קווי החזית ולחדש את הקשר עם המודיעין הבריטי. ב-20 בינואר נתקלו בבדווים ליד רפיח, אשר ירו עליהם (על פי גרסה אחרת, נפתחה עליהם אש של חיילים טורקיים, שישנו במאהל בדווי בקרבת מקום). אבשלום פיינברג נהרג מן הירי.

ניצל – was saved
 בחשאי – secretly
 שיתוף פעולה – cooperation
 במקביל – in parallel

צירוף נסיבות – combination of
 circumstance
 שרשרת אירועים – a chain of
 events

נחשפה – was exposed
 פרשה – affair, issue
 בוודאות – with certainty
 גרסה – version
 נפוצה – prevalent
 היעדר – lack

שמעות – rumors
 ייחסו יד – Thought he had a
 hand

היעלמות – disappearance
 חשד – suspicion
 תרמה – contributed
 הדוקה – close

נתפס – was caught
 מעצר – arrest
 יוני דואר – carrier pigeons

כיבוש – conquest
 התגלה – was discovered
 צמרת – treetop
 דקל – palm tree
 בודד – lonely
 נפוצה – common
 תמרים – dates
 בכיסים – pockets

חשש – fear
 פעולות תגמול – retaliation acts

לישנסקי נפצע וניצל בידי חיילים בריטים, הועבר לבית חולים בפורט סעיד ומשם לקהיר, שם פגש את אהרן אהרונסון. לאחר מכן חזר לישנסקי בחשאי לארץ ישראל. עם שובו לארץ ישראל המשיך לישנסקי בפעילות הריגול בשיתוף פעולה עם שרה אהרונסון (אחותו של אהרן) והשניים הנהיגו מאותה העת את פעילות הרשת בארץ ישראל. במקביל, מותו של פיינברג הוליד צירוף נסיבות ושרשרת אירועים, שבסופם נחשפה הרשת (אוקטובר 1917) על ידי העות'מאנים. פרטיה המדויקים של הפרשה אינם ידועים בוודאות, אך על פי הגרסה הנפוצה, ראש הרשת אהרן אהרונסון ולישנסקי שמרו בחשאי את גורלו הטרגי של פיינברג (כנראה מתוך רצון לא לפגוע במורל חברי הרשת). היעדר המידע הוליד גל שמעות בנוגע לפיינברג, אחדות מהן ייחסו ללישנסקי יד בהיעלמותו של פיינברג. לחשד זה תרמה מערכת היחסים ההדוקה שהתפתחה בין לישנסקי לשרה אהרונסון (אהובתו של פיינברג לפני כן).

נעמן בלקינד, אחד מחברי ניל"י, יצא (ככל הנראה על דעת עצמו) למדבר סיני על מנת לברר מה קרה לפיינברג. במהלך מסעו נתפס על ידי העות'מאנים. מעצרו של בלקינד חשף בפני העות'מאנים את קיומה של רשת ריגול בריטית בארץ ישראל. באותה העת נתפסה אחת מיוני הדואר אשר שימשו להעברת ידיעות אל הבריטים. שני האירועים הנ"ל הובילו לחשיפתה של רשת ניל"י ומעצרו של מרבית חבריה.

ב-1967 לאחר כיבוש חצי האי סיני במלחמת ששת הימים, התגלה ליד רפיח קברו של פיינברג תחת צמרת דקל בודד שצמח באזור, על פי אגדה נפוצה צמח הדקל מתמרים שהיו נתונים בכיסיו של פיינברג. עם גילוי הקבר הובא לקבורה בטקס צבאי בהר הרצל.

הערה: היישוב היהודי בארץ, ובעיקר תנועת "השומר", התנגדו לפעילות של ניל"י נגד התורכים, מתוך חשש לפעולות תגמול נגד היהודים.